

AINE: KIRJANDUS**Klass: 5. klass****Aine maht: 70 tundi (võõrkeelesuund), 105 tundi (loodussuund, reaalsuund)**

Teema ja õppesisu	Taotletavad pädevused (aine- ja olulisemad ülpädevused-, kooli õppekava rõhuasetused)	Läbivad teemad	Lõiming ja koostöö
<p>LUGEMINE Õpitulemused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • on läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost (raamatut); • loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti lususalt ja mõtestatult, väärtustab lugemist; • tutvustab loetud kirjandusteose autorit, sisu ja tegelasi, kõneleb oma lugemismuljetest, -elamustest ja -kogemustest. <p>Praktilised tööd: 1) Loeb läbi vähemalt 4 juturaamatut.</p>	<p>MILLISED PÄDEVUSED KUULUVAD KONKREETSE ALATEEMA JUURDE?</p>	<p>MILLISED LÄBIVAD TEEMAD KUULUVAD ALATEEMA JUURDE? Lühidalt lahti kirjutada, kuidas seotud on.</p>	<p>Millised tegevused (seos huvitööga, aineülesed projektid ja aineüleline koostöö jms) KIRJELDAD, KUIDAS SEDA TEED</p>
<p>Lugemise eesmärgistamine. Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine.</p>	<p><i>Väärtuspädevus:</i> enesehinnang, ausus enese ja teiste vastu, iseenda ning teiste vajadused ja</p>	<p><i>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus:</i> teema ja teksti valik</p>	<p><i>Loodusõpetus:</i> tekstide valik <i>Inimeseõpetus:</i> kaaslastega arvestamine ja koostöö <i>Ajalugu</i>-tekstivalik</p>

Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pause, tempo ja intonatsiooni jälgimine.	huvid, arusaamine heast ja halvast, õigus ja ebaõigus, kiiduväärne ja taunitav, erinevus teistest, minu hobid ja huvid, minu tervis ja tulevik, rikkuse ja vaesuse	<i>Tervis ja ohutus:</i> hääle õige kasutus lugemisel <i>Väärtused ja kõlblus:</i> lugemise väärtustamine.	<i>Inimeseõpetus:</i> koostöö kaaslastega <i>Laulmine:</i> rütm, hääle kasutus
Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Lugemisrõõm. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele	probleemid, kohustused ja vastutus.	<i>Kultuuriline identiteet:</i> teema ja teksti valik	<i>Inimeseõpetus:</i> koostöö kaaslastega, kaasõpilaste kuulamine <i>Ajalugu:</i> autorite elulood
Soovitatud tervikteoste kodulugemine, ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine		<i>Väärtused ja kõlblus:</i> lugemise väärtustamine	<i>Inimeseõpetus:</i> koostöö kaaslastega
JUTUSTAMINE Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • jutustab tekstilähedaselt kavapunktide järgi või märksõnade toel; • jutustab mõttelt sidusa ja tervikliku ülesehitusega loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale; • jutustab piltteksti põhjal ja selgitab selle sisu. 			

<p>Tekstilähedane sündmustest jutustamine kavapunktide järgi</p>	<p><i>Väärtuspädevus:</i> vaimsed ja kultuuriväärtused tekstides</p>	<p><i>Tervis ja ohutus:</i> teema ja teksti valik</p>	<p><i>Loodusõpetus:</i> teema ja teksti valik <i>Ajalugu:</i> teema ja teksti valik inimeseõpetus</p>
<p>Tekstilähedane jutustamine märksõnade toel</p>		<p><i>Tehnoloogia ja innovatsioon:</i> info otsimine raamatukogude andmebaasidest. <i>Teabekeskond:</i> info otsimine erinevatest allikatest</p>	<p><i>Matemaatika:</i> arvsõnad tekstides <i>Loodusõpetus:</i> teema ja teksti valik <i>Ajalugu:</i> teema ja teksti valik</p>
<p>Aheljutustamine</p>		<p><i>Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine:</i> selge ja asjakohane eneseväljendus, suhtlus- ja koostööoskused.</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng. <i>Tervis ja ohutus:</i> teema ja teksti valik.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: teema ja teksti valik.</p>	

		<p>Kultuuriline identiteet: rahvuskultuur ja kultuuriline mitmekesisus.</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng.</p> <p>Tervis ja ohutus: teema ja teksti valik.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: teema ja teksti valik.</p> <p>Kultuuriline identiteet: rahvuskultuur ja kultuuride erinevused tekstide kaudu.</p> <p>Väärtused ja kõlblus: teema ja teksti valik, teksti analüüs, hoiakute kujunemine.</p>	
<p>Iseendaga või kellegi teisega toimunud sündmusest või mälestuspildist jutustamine</p>	<p><i>Õpipädevus:</i> jutukese koostamise oskus.</p>	<p><i>Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine:</i> selge ja asjakohane eneseväljendus, suhtlus- ja koostööoskused</p>	<p><i>Ajalugu:</i> sündmuste ajaline järjestamine</p>

Jutustamine piltteksti (foto, koomiks) põhjal	<i>Digipädevus:</i> arvuti kasutamine jutu koostamisel ja piltide, fotode ja koomiksileidmisel.	<i>Kultuuriline identiteet:</i> rahvuskultuur ja kultuuride erinevused tekstide kaudu.	<i>Kunstiõpetus:</i> pildid ja tekstide muud illustratsioonid
Fantaasialoo jutustamine		<i>Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine:</i> selge ja asjakohane eneseväljendus, suhtlus- ja koostööoskused	<i>Matemaatika:</i> arvsõnad tekstides <i>Loodusõpetus:</i> teema ja teksti valik <i>Ajalugu:</i> teema ja teksti valik

TEKSTI TÖLGENDAMINE, ANALÜÜS JA MÕISTMINE

Õpitulemused

Õpilane:

- koostab teksti kohta eriliigilisi küsimusi;
- vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnadega või tekstinäitega;
- koostab teksti kohta sisukava, kasutades väiteid või märksõnu;
- leiab lõigu kesksed mõtted;
- järjestab teksti põhjal sündmused, määrab nende toimumise aja ja koha;
- kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib nende omavahelisi suhteid, hindab nende käitumist, võrdleb iseennast mõne tegelasega;
- otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse;

- arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhi-sündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust;
- tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete, võrdlusi ja algriimi;
- mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele ja kogemustele tuginedes;
- seletab oma sõnadega epiteedi, võrdluse, muistendi ja muinasjutu olemust.

<p><u>Teose mõistmist toetavad tegevused</u></p> <p>Küsimuste koostamine: fakti- ja fantaasiaküsimused.</p>	<p><i>Õpipädevus:</i> küsimuste koostamise oskus.</p> <p><i>Digipädevus:</i> arvuti kasutamine küsimuste koostamisel ja neile vastamisel.</p> <p><i>Sotsiaalne pädevus:</i> õpilase maailmapildi avarumine.</p> <p><i>Suhtluspädevus:</i> oma seisukohtade esitamine ja põhjendamine.</p> <p><i>Õpipädevus:</i> kuulamisoskus.</p> <p><i>Õpipädevus:</i> fakti ja arvamuse eristamine.</p>	<p><i>Kultuuriline identiteet:</i> õpiku tekstid kultuurierinevustest, emotsioonidest võõra kultuuriga kohtumisel, riigikeele oskamise vajadusest; eest keele arengust ja korraldusest.</p> <p><i>Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine:</i> selge ja asjakohane eneseväljendus, suhtlus- ja koostööoskused.</p>	<p><i>Ajalugu:</i> teabe otsimine küsimuste koostamisel</p> <p><i>Arvutiõpetus:</i> tehniliste vahendite kasutamine küsimuste koostamisel.</p>
<p>Küsimustele vastamine tekstinäitega või oma sõnadega.</p>	<p><i>Õpipädevus:</i> Kavastamine.</p> <p><i>Õpipädevus:</i> olulise leidmine tekstist.</p>	<p><i>Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine:</i> selge ja asjakohane eneseväljendus, suhtlus- ja koostööoskused.</p>	<p><i>Inimeseõpetus:</i> koostöö.</p>

<p>Teksti kavastamine: kavapunktid väidete ja märksõnadena</p>	<p><i>Suhtluspädevus:</i> oma seisukohtade esitamine ja põhjendamine. <i>Õpipädevus:</i> kuulamisoskus.</p>	<p><i>Tehnoloogia ja innovatsioon:</i> info otsimine raamatukogude andmebaasidest.</p>	
<p>Lõikude kesksete mõtete otsimine. Teksti teema sõnastamine.</p>	<p><i>Väärtuspädevus:</i> enesehinnang, ausus enese ja teiste vastu, iseenda ning teiste vajadused ja huvid, arusaamine heast ja halvast, õiglus ja ebaõiglus, kiiduväärne ja taunitav, erinevus teistest, minu hobid ja huvid, minu tervis ja tulevik, rikkuse ja vaesuse probleemid, kohustused ja vastutus.</p>	<p><i>Väärtused ja kõlblus:</i> lugemise väärtustamine.</p>	<p><i>Matemaatika:</i> arvsõnad tekstides <i>Loodusõpetus:</i> teema ja teksti valik. <i>Ajalugu:</i> teema ja teksti valik.</p>
<p>Arutlemine mõne teoses käsitletud teema üle. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine.</p>	<p><i>Suhtluspädevus:</i> oma seisukohtade esitamine ja põhjendamine. <i>Õpipädevus:</i> kuulamisoskus.</p>	<p><i>Tehnoloogia ja innovatsioon:</i> erinevad IKT vahendid ja nende kasutamine. <i>Väärtused ja kõlblus:</i> teema ja teksti valik, teksti analüüs, hoiakute kujunemine.</p>	<p><i>Informaatika:</i> tehniliste vahendite kasutamine.</p>

<p>Illustratiivsete näidete (nt iseloomulike detailide) otsimine tekstist</p>	<p><i>Õpipädevus:</i> iseloomulike detailide otsimine tekstist.</p>	<p><i>Kultuuriline identiteet:</i> õpiku tekstid kultuurierinevustest, emotsioonidest võõra kultuuriga kohtumisel, riigikeele oskamise vajadusest; eest keele arengust ja korraldusest.</p>	<p><i>Kunstiõpetus:</i> illustratiivsete detailide otsimine tekstist.</p>
<p>Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal. Oma mõtete, tundmuste, lugemismuljete sõnastamine</p>	<p><i>Kultuuriline identiteet:</i> õpiku tekstid kultuurierinevustest, emotsioonidest võõra kultuuriga kohtumisel, riigikeele oskamise vajadusest; eest keele arengust ja korraldusest. Väärtused ja kõlblus: teema ja teksti valik, teksti analüüs, hoiakute kujunemine.</p>	<p><i>Kultuuriline identiteet:</i> õpiku tekstid kultuurierinevustest, emotsioonidest võõra kultuuriga kohtumisel, riigikeele oskamise vajadusest; eest keele arengust ja korraldusest. Väärtused ja kõlblus: teema ja teksti valik, teksti analüüs, hoiakute kujunemine.</p>	<p><i>Inimeseõpetus:</i> oma mõtete, tundmuste, lugemismuljete väljendamine. <i>Matemaatika:</i> arvsõnad tekstides. <i>Loodusõpetus:</i> teema ja teksti valik. <i>Ajalugu:</i> teema ja teksti valik. <i>Informaatika:</i> tehniliste vahendite kasutamine.</p>

<p>Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest, oma sõnavara rikastamine.</p>	<p><i>Õpipädevus:</i> eri allikatest teabe hankimine, lugemisoskus.</p>	<p><i>Tehnoloogia ja innovatsioon:</i> erinevate tehnoloogiliste vahendite kasutamine teabe leidmiseks.</p>	<p><i>Arvutiõpetus:</i> tehniliste vahendite kasutamine info saamiseks.</p>
<p>ESITAMINE Õpitulemused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> otsib tundmatute sõnade tähendust sõnaraamatust või teistest teabeallikatest; esitab peast luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotledes esituse ladusust ja selgust ning tekstitäpsust; rikastab oma sõnavara. 			
<p>Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida?)</p>	<p><i>Suhtluspädevus:</i> suulise ja kirjaliku suhtluse oskused, partneri arvestamine, oma seisukohtade põhjendamise oskus. <i>Õpipädevus:</i> eesmärgistamise oskus. <i>Väärtuspädevus:</i> enesehinnang, ausus enese ja teiste vastu, iseenda ning teiste vajadused ja</p>	<p><i>Kultuuriline identiteet:</i> õpiku tekstid kultuurierinevustest, emotsioonidest võõra kultuuriga kohtumisel, riigikeele oskamise vajadusest; eest keele arengust ja korraldusest. <i>Teabekeskond:</i> eri liiki allikatest teabe otsimine</p>	<p><i>Loodusõpetus:</i> teema ja teksti valik. <i>Ajalugu:</i> teema ja teksti valik. <i>Informaatika:</i> tehniliste vahendite kasutamine.</p>

<p>Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid.</p>	<p>huvid, arusaamine heast ja halvast, õiglus ja ebaõiglus, kiiduväärne ja taunitav, erinevus teistest, minu</p>	<p><i>Tervis ja ohutus:</i> hääle õige kasutamine.</p>	<p><i>Muusikaõpetus:</i> tempo, hääletugevus ja intonatsioon.</p>
<p>Luuleteksti esitamine peast.</p>	<p>hobid ja huvid, minu tervis ja</p>	<p>Tervis ja ohutus: mälu treening.</p>	<p><i>Draamaõpetus:</i> ilmekas esinemine</p>
<p>Rollimäng, rolliteksti esitamine</p>	<p>tulevik, rikkuse ja vaesuse probleemid, kohustused ja vastutus. <i>Sotsiaalne pädevus:</i> õpilase maailmapildi avardamine, suulise suhtluse oskuste arendamine. <i>Õpipädevus:</i> oma arvamuse kujundamine ja sõnastamine. <i>Õpipädevus:</i> luuletuse esitamine <i>Sotsiaalne pädevus:</i> õpilase maailmapildi avardamine, suulise suhtluse oskuste arendamine. <i>Õpipädevus:</i> oma arvamuse kujundamine ja sõnastamine.</p>	<p><i>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine:</i> suhtlus ja koostöö, loomevõimed. <i>Väärtused ja kõlblus:</i> teema ja teksti valik, teksti analüüs, hoiakute kujunemine.</p>	<p><i>Draamaõpetus:</i> ilmekas esinemine</p>
<p>OMALOOMING</p>			

Õpitulemused

Õpilane:

- kirjutab erineva pikkusega eriliigilisi omaloomingulisi töid, sh kirjeldavat ja jutustavat teksti;
- oskab ladusalt jutustada;
- tunneb ära tekstis otsekõne;
- oskab kasutada korrektset kirjakeelt.

Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine.	<i>Sotsiaalne pädevus:</i> õpilase maailmapildi avardamine, suulise suhtluse oskuste arendamine. <i>Õpipädevus:</i> oma arvamuse kujundamine ja sõnastamine. <i>Väärtuspädevus:</i> enesehinnang, ausus enese ja teiste vastu, iseenda ning teiste vajadused ja	<i>Kultuuriline identiteet:</i> õpiku tekstid kultuurierinevustest, emotsioonidest võõra kultuuriga kohtumisel, riigikeele oskamise vajadusest. <i>Väärtused ja kõlblus:</i> lugemistekstid lugemiseks ja analüüsiks.	<i>Loodusõpetus:</i> teema ja teksti valik. <i>Ajalugu:</i> teema ja teksti valik. <i>Informaatika:</i> tehniliste vahendite kasutamine.
Eseme, olendi, inimese, tegevuskoha, looduse, tunnete kirjeldamine.	huvid, arusaamine heast ja halvast, õiglus ja ebaõiglus, kiiduväärne ja taunitav, erinevus teistest, minu	<i>Kultuuriline identiteet:</i> õpiku tekstid kultuurierinevustest, emotsioonidest võõra kultuuriga kohtumisel, riigikeele oskamise vajadusest.	<i>Loodusõpetus:</i> teema ja teksti valik. <i>Ajalugu:</i> teema ja teksti valik. <i>Informaatika:</i> tehniliste vahendite kasutamine.

<p>Jutustamine. Jutustuse ülesehitus. Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses. Mina-vormis jutustamine.</p>	<p>hobid ja huvid, minu tervis ja tulevik, rikkuse ja vaesuse probleemid, kohustused ja vastutus.</p> <p><i>Sotsiaalne pädevus:</i> õpilase</p>	<p><i>Teabekeskond:</i> eri liiki allikatest teabe leidmine.</p> <p><i>Keskond ja jätkusuutlik areng:</i> sotsiaalsus, teemakohased tekstid.</p>	<p><i>Ajalugu:</i> teksti valik.</p>
<p>Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid, nt loomamuinasjutu, seiklus- või fantaasiajutu, tekke- või seletusmuistendi, loomtegelase, või kirjandusliku tegelase kirjelduse, ette antud riimide põhjal või iseseisvalt luuletuse, sündmustiku või tegelasega seotud kuulutuse, loole uue või jätkuva lõpu, kirja mõnele teose tegelasele või tegelasrühmale, algustähekordustega naljaloo, luuletuse põhjal samasisulise jutu või muud sellist.</p>	<p>maailmapildi avardamine, suulise suhtluse oskuste arendamine.</p> <p><i>Õpipädevus:</i> oma arvamuse kujundamine ja sõnastamine.</p>	<p><i>Tehnoloogia ja innovatsioon:</i> erinevate tehnoloogiliste vahendite kasutamine teabe leidmiseks.</p> <p><i>Keskond ja jätkusuutlik areng:</i> sotsiaalsus, teemakohased tekstid.</p>	<p><i>Loodusõpetus:</i> teema ja teksti valik.</p> <p><i>Informaatika:</i> tehniliste vahendite kasutamine.</p>